

PÖÖRDUMINE: Taastuvenergeetika teekaardi koostamise ja juhtimise korrastamine

Lugupeetud volikogu esimees

Pöördume Teie poole seoses taastuvenergeetika teekaardi koostamiseks algatatud protsessi senise korraldusega. Volikogu ja komisjonide liikmetena peame oluliseks, et valla pikaajalist arengut suunavad otsused põhineksid läbipaistval, tasakaalustatud ja õiguspärasel menetlusel.

Praegune töövorm on tekitanud mitmeid põhjendatud küsimusi, mis vajavad lahendamist enne sisuliste aruteludega jätkamist.

Peamised kitsaskohad

1. VOLIKOGUL PUUDUB TASAKAALUSTATUD INFO JA SEETÕTTU ON RISK TEHA EBASEADUSLIK OTSUS.

Volikogu ülesanne planeerimisprotsessis ei ole üksnes arendaja (eraettevõtte) esitatud dokumentide kinnitamine, vaid vastutusrikas töö, sh kõikide osapoolte (kohalikud elanikud, omavalitsus, maaomanikud, arendaja) huvide tasakaalustamine ning avalike huvide kaitsmine, sh elukeskkonna kaitse ja loodushoid.

Vald peab tegema otsuseid, mis on kasulikud kõigile ja toimivad ka pika aja jooksul. See tähendab, et vallavalitsus ei tohi kiirustada, vaid peab ISE põhjalikult uurima, kuidas kavandatavad arengud mõjutavad loodust ja keskkonda, inimeste kodusid ja valla eelarvet. Otsus peab olema tasakaalus ja õiglane ning selleks on vallal kohustus koguda ise kõik vajalikud tõendid ja faktid (sh kaasata sõltumatuid eksperte), et vigu vältida.

Seda kinnitab ka haldusmenetluse seadus¹, mille § 4 alusel on haldusorganil (sh volikogul) **kaalutlusõigus**, mis on haldusorganile seadusega antud volitus kaaluda otsustuse tegemist või valida erinevate otsustuste vahel. Kaalutlusõigust **tuleb teostada** kooskõlas **volituse piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve**. Seega haldusorgan on KOHUSTATUD ISE välja selgitama menetletavas asjas **olulise tähendusega asjaolud** ja vajaduse korral **koguma selleks tõendeid oma algatusel** (haldusmenetluse seadus § 6).

Seda toetab ka Riigikohus oma otsuses nr [3-3-1-79-09](https://www.riigikohus.ee/et/lahe?id=3-3-1-79-09) punkt 13 "Kaalutlemisel peab kohalik omavalitsus arvestama nii avalikke huve, kui ka taotleja põhjendatud huve"²

Vallal (sh volikogul ja töögrupil) ei piisa ainult arendajate kuulamisest, sest arendajad tahavad eelkõige oma projektiga raha teenida (ärihuvi). Samuti ei piisa ekspertarvamustest, mille eest arendaja on ise maksnud. Et teha õige ja õiguspärane otsus, on vald seaduse järgi kohustatud kaasama ka sõltumatud asjatundjad (näiteks sõltumatud akustika-, keskkonna- ja majandusekspertid), kes hindavad projekti tegelikku mõju loodusele, inimestele ja valla eelarvele. Kui vald uurib asja ainult arendaja vaatevinklist või kaasates üksnes riigi esindajad, rikub ta selgelt seadusest tulenevat kohustust (uurimisvõimõtet ja kaalutlusõigust), sest kõik

¹ Link haldusmenetluse seadusele <https://www.riigiteataja.ee/akt/106072023031>

² Link Riigikohtu otsusele: <https://www.riigikohus.ee/et/lahe?id=3-3-1-79-09>

olulised asjaolud ei ole välja selgitatud. **Sellisel juhul ei ole ka volikogu tehtud lõplik otsus seaduslik.**

2. ASJAAJAMINE ON SEGANE JA JUHTGRUPPI EI OLE.

Teie enda allkirjastatud käskkiri ütleb, et seda protsessi peab juhtima juhtgrupp. Kuna aga kohtumised algasid juba enne selle grupi loomist, puuduvad meil ühised eesmärgid, selge plaan ja reeglid. Praegune olukord tähendab, et kogu asja juhib tegelikult vaid üks inimene, mis pole aus ega õiglane teiste volikogu liikmete suhtes. Haldusmenetluse seaduse järgi peab haldusorgan tegutsema eesmärgipäraselt ja efektiivselt ning määrama kindlaks isikud, kes tema nimel tegutsevad. Vajame selgeid reegleid ja korrektset asjaajamist! Koostatav teekaart on valla tuleviku jaoks strateegiline alusdokument (mitte lihtsalt info jagamine), mistõttu peab selle loomine käima kindlate ametlike reeglite järgi. See tähendab, et kõik kohtumised tuleb protokollida, materjalid peavad olema kõigile kättesaadavad ja peab olema selge, kuidas otsusteni jõutakse.

Et protsess oleks juriidiliselt korrektne ja läbipaistev, tuleb kaaluda ametliku ajutise komisjoni moodustamist (planeeringute valdkonna tarvis üldiselt, sh üldplaneering) või korraldada komisjonide ühiskoosolekuid. See oleks juhtgrupis arutelu koht.

Ettepanekud edasiseks töökorralduseks

1. **Moodustada juhtgrupp hiljemalt 14. jaanuariks 2026**, kaasates kaks esindajat igast volikogus esindatud poliitilisest jõust.
2. **Kutsuda kokku juhtgrupi esimene koosolek 14. jaanuaril kell 14.00**, et kokku leppida:
 - protsessi täpne eesmärk, väljund (soovitused, ettepanekud ja/või suunised) ning ajaraam;
 - tööplaan, mis tagab tasakaalustatud info (sh sõltumatud eksperdid);
 - töövorm (sh ajutine komisjon, ühiskoosolekud, küsimused, kirjalikud seisukohad jne);
 - protokollimise ning materjalide avalikustamise kord.
3. **Peatada töörühma järgmised kohtumised arendajatega**, kuni juhtgrupp on tööle asunud ja tegevusplaani kinnitanud.

Soovime, et taastuvenergeetika teekaart kujuneks sisuliseks ja professionaalseks dokumendiks, mis kaitseb Põhja-Pärnumaa valla ja selle elanike huve.

Lugupidamisega,

Eva Kruuse
Keili Kitsing
Maarja Maranik
Helle Laantee
Raimu Jõemets
Jaanus Rahula
Ralf-Henry Kaas

Janne Hansen
Heldi Raude
Reio Randmaa
Ruth Lauri
Urmas Maranik
Ülar Abel
Ülle Hannus